

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.8, april 2016

Indledningen er redigeret af Maria Jørgensen og Klaus Nielsen

Tilsyn ved dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Et Par Ord i Anledning af det forkyndte Søragespil: Signe.”

ved Vibeke A. Pedersen

Indhold

- 1 Den nordiske fortid
- 2 Langeland
- 3 Grundtvigs forudsætninger
- 4 Datering af og forudsætninger for “Et Par Ord om Signe”
- 5 Indholdet i “Et Par Ord om Signe”
 - 5.1 Freja
- 6 Genre og Grundtvigs dramaturgiske ideer
- 7 Samlet karakteristik af “Et Par Ord om Signe”
 - 7.1 Kritik af Damp
- 8 Placering i Grundtvigs forfatterskab
- 9 Modtagelse og efterliv
- 10 Anvendt litteratur

1 Den nordiske fortid

I 1770'erne blev den fælles nordiske fortid endnu engang noget, der optog både digtere og forskere i Danmark.

Læs mere

Første gang var i begyndelsen af 1200-tallet, hvor Saxo skrev *Gesta Danorum* (da. *Danernes Bedrifter*) og Snorre samlede *Den yngre Edda*. Anden gang var under renæssancen, hvor videnskabsmænd som Anders

Sørensen Vedel, Ole Worm, S.H. Stephanius, P.H. Resen og Thomas Bartholin (med Árni Magnússon som hjælper) var mere aktive end digterne.

Bertel Sandvig havde stået for oversættelser og udgaver af vigtige ældre danske og nordiske digte. Først havde han udgivet *Danske Sange af det ældste Tidsrum, indeholdende blant andet nogle Danske og Norske Kongers Bedrifter. Af det gamle Sprog oversatte* (1779, anonymt) og senere *Forsøg til en Oversættelse af Sæmunds Edda* (1783-1785). Dertil kom første bind af den anonyme udgave af danske folkeviser, *Levninger af Middel-Alderens Digtekunst* (1780), der som Percys engelske forbillede rummede middelalderlige viser på folkesproget.

Læs mere

Thomas Percy havde i 1765 udgivet *Reliques of Ancient English Poetry, Consisting of Old Heroic Ballads, Songs, and other Pieces of our earlier Poets*, der kom til at danne skole i det nordlige Europa.

Der er ingen tvivl om, at disse udgivelser har været af betydning for Grundtvig, der oven i købet ejede dem alle tre så tidligt som i 1805, hvor han udfærdigede en liste over sine bøger. Grundtvig ejede også Saxos *Gesta Danorum* (i Vedels oversættelse: *Den Danske Krønike*) i Vedels oversættelse (1610-udgaven, se evt. [Bogfortegnelse 1805](#), hvor den har nr. 11).

2 Langeland

Et treårigt ophold på Langeland fra marts 1805 til april 1808 som huslærer hos godsejerparret Constance og Carl Frederik Steensen-Leth på Egeløkke havde ikke kun udviklet hans pædagogiske evner. Det havde også åbnet to døre for ham: kærlighedens og den nordiske mytologis. Kærligheden var ugengældt, idet Grundtvig havde forelsket sig håbløst i sin foresattes hustru, Constance Leth, der var mor til hans elev, Karl.

Så tidligt som den 10. september 1806 havde han skrevet i sin dagbog, at han måtte "kalde det en Lykke, at min Kærlighed var ulykkelig, siden den gjorde Mig virksom, og bidrog til mine Kundskabers Forøgelse" (*Dag- og Udtogsbøger* 1 1979, s. 383). Samtidig mente han, at hans ulykkelige forelskelse i Constance åbnede hans sind for en dybere forståelse af den nordiske fortids digtning. I artiklen "Om Asalæren", som var blevet trykt i tidsskriftet *Ny Minerva* maj 1807, findes hentydninger til den fortvivlelse, som forholdet til Constance satte Grundtvig i: "Nutiden fratog mit Liv sin Betydning", skriver han her på s. 158. I et senere brev til Christian Molbech (fra maj 1808) citerer han stedet og skriver direkte, at dette udsagn hentydede til Constance (*Molbech-Grundtvig* 1888, s. 14).

3 Grundtvigs forudsætninger

1806-1807 var en periode, hvor Grundtvig for alvor prøvede at slå sit navn som debattør fast i en bredere offentlighed. I tidsskriftet *Ny Minerva* fik han offentliggjort en række små afhandlinger, der først og fremmest drejede sig om nordisk mytologi og om, hvordan mytologien kunne anvendes af digterne i Grundtvig samtid. Det var: "Lidet om Sangene i Edda" i *Ny Minerva* september 1806, "Om Asalæren" i maj 1807, den her omtalte "Et Par Ord i Anledning af det forkyndte Søragespil: Signe" i *Ny Minerva*, juni 1807 og endelig "Om Oehlenschlägers Baldur hiin Gode" i december 1807.

Dertil kom Grundtvigs artikel "Om Schiller og Bruden fra Messina" (Grundtvig 1807d), der stod i samme nummer af *Ny Minerva* som "Et Par Ord om Signe", og hvori han havde forholdt sig både teoretisk og praktisk til dramaet som genre.

Ved siden af disse mere litterært orienterede artikler havde han skrevet en teologisk, "Om Religion og Liturgie" (1807a) og en pædagogisk "Om Videnskabelighed og dens Fremme" (1807b). De var alle værker i løs essay-form, ikke streng akademisk stil.

4 Datering af og forudsætninger for "Et Par Ord om Signe"

"Et Par Ord om Signe" blev til i løbet af sommeren 1807. Anledningen var en enkelt scene af et ikke-færdiggjort skuespil af den 17-årige Jacob Jacobsen Dampe, som havde været bragt i martsnummeret af tidsskriftet *Ny Minerva* 1807. Udkastet havde titlen "Af Signe. Et utrykt Søragespil. Anden Acts fjerde Scene" (Dampe 1807). Det var skrevet i høj stil, som efterlignede det sene 1700-tals sentimentale dramaer og byggede på Saxos fortælling om Hagbard og Signe, der allerede havde fundet en ny litterær skikkelse i senmiddelalderens folkevise, "Hagbard og Signe" (DgF 20).

Læs mere

Grundtvigs [Bogfortegnelse 1805](#) viser, at han har haft Saxo (i 1610-genoptrykket af Vedels oversættelse fra 1575, nr. 11).

Også folkevisen har Grundtvig kunnet finde i sin bogsamling. I [Bogfortegnelse 1805](#) er Sandvigs anonyme udgave af *Levninger* opført som nr. 48. Heri står visen "Habors ulykkelige Elskov".

Om den litterære anvendelse især i 1800-tallets digtning af sagnet om Hagbard og Signe kan man læse i Pedersen 2007.

De tidligst kendte nedskrifter af visen findes i Karen Brahes Foilo (ca. 1570), i både Svaning 1 og 2 og i Rentzels håndskrift (alle tre begyndelsen af 1580'erne). Det vil sige, at Anders Sørensen Vedel, der ejede de sidste tre, har kendt visen, selv om han ikke udgiver den i sin Hundredvisebog.

Dampes uddrag rummer en scene, hvori Hagbard i forklædning møder op hos Signe for at bringe hende bud om sin egen død. Gennem et meget langt replikskifte nyder

han at se, hvor ulykkelig hun bliver over hans død, inden han til sidst giver sig til kende, og de kan mødes i en omfavnelser. Scenen er delvis skrevet i urimede jambiske sekslagsvers med cæsur efter tredje fod, et versemål, der kan virke temmelig tungt, og som giver plads til en del følelsesudbrud med Åh! og Ak! Det kongelige Teater krævede i begyndelsen af 1800-tallet stadig, at tragedier var på vers.

Samtiden har også kendt stoffet fra Suhms anonyme novelle, "Signe og Habor eller Kierlighed stærkere end Døden. Ved Forfatteren af Sigrid", over samme emne ([Suhm] 1777).

5 Indholdet i "Et Par Ord om Signe"

Artiklen var delvist en anmeldelse og rummer naturligt nok referencer til Dampes tekst (1807). Hertil kommer et selvstændigt digt om Freja, forskellige dramaturgiske overvejelser, der også inddrager fx Shakespeares Hamlet, og en gendigtning af et længere stykke (strofe 5, 42-44, 46 og 49-51) fra eddadigtet *Svipdagsmål* (da. *Svipdagskvadet*). Endelig sammenligner Grundtvig Dampes dramatiske scene med den simple folkeviser, der bygger på samme stof, "Hagbard og Signe" (DgF 20). Dampes citeres i mindre uddrag, som Grundtvig har forsynet med sine egne udråbstegn og spørgsmålstegn; folkevisens strofer 48 og 22-24 refereres/citeres med små unøjagtigheder i forhold til Sandvigs version fra *Levninger af Middel-Alderens Digtekunst* 1780, hvor den har nr. 6. Grundtvig har ejet et eksemplar af dette værk, hvilket fremgår af hans [Bogfortegnelse 1805](#), hvor bogen har nr. 48.

De tirader, som Dampes lægger i Signes mund, giver mindelser til Wessels skuespil, travestien *Kierlighed uden Strømper* (1772), som Grundtvig også selv alluderer til s. 259. Også Dampes stil bliver underkastet kritik. Den udråbstyngede dialog med mange påkaldelser af både personer, naturfænomener og begreber, fx "O Mø!", "O Siæl!", "O Nat!", "Mit Haab!", er i al sin alvor for Grundtvig på kanten af det komiske. Som i travestien kan den høje stil virke latterlig. Grundtvig hører i alt fald snarere sin samtids forlystelsessyge fruentimmere end oldtidens Signe:

"Skulde man ikke virkelig troe, at man her hørte en af Nutidens kiøbenhavnske Damer snakke væk i Takten fra Ballet i Aftes, eller er det maaske dog Signe, som vil til Valhal" (s. 261).

Ikke engang Shakespeare, som Grundtvig ellers var ret begejstret for, kan fuldstændigt finde nåde for hans strenge øjne, når det gælder om at omplante det gamle nordiske stof til ny digtning. Om hans *Hamlet* (1603) lyder det:

"Stoffet er hentet fra den poetiske Kamps sande Fædreland, fra gamle Nord; men, skiondt Figuren er sand poetisk, opdage vi dog ei mindste Spor af den Form, Poesien antog i Norden. [...] [det må] kaldes ubetinget Pligt for hver den, som vil hente Stof fra Norden, at han kiænder det, og beskuer det poetisk. Han maa udfinde Handlingens strænge Forbindelse med Tilværelsen i hin gamle Tid [...] og derefter passe dens Klædning" (s. 251).

Shakespeares 'brøde' bestod ifølge Grundtvig i, at man ikke længere kan genkende det 'gamle Norden' i gendigtningen af stoffet fra Saxo.

Læs mere

Shakespeare stod i øvrigt højt i Grundtvigs opfattelse; og han havde også søgt at lære sig selv engelsk for at kunne læse bl.a. ham på originalsproget. I et dagbogsnotat fra september 1805 lyder det:

“Ieg har fortsat tydsk og fransk Læsning, og halv gennemløjet en engelsk Læsebog, Ting der fra Kundskabens Side aabne saare blide Udsigter i Fremtiden, naar min Aand kan nyde fransk Vittighed ved Siden af Sjækspirs Poesi og Lokes dybe Granskninger” (*Dag- og Udtogsbøger* 1 1979, s. 229, intern varians ikke gengivet). Shakespeare havde Grundtvig kendt i tysk oversættelse.

Det sene 1700-tals dannede danskere kendte først og fremmest Shakespeare fra A.W. Schlegels tyske oversættelser. I 1800-tallets første årtier afløstes kendskabet til Shakespeare af skuespilleren P.Th. Foersoms danske oversættelser (1807-1816) (Henriques 1941; Bredsdorff 1969, s. 35).

5.1 Freja

Selv om Grundtvigs overskrift på artiklen om Dampes dramatiske forsøg indikerer, at det er en anmeldelse, rummer artiklen bl.a. et helt digt af Grundtvigs egen tilvirkning om Freja (s. 254-255), først genoptrykt efter hans død som selvstændigt digt i *Poetiske Skrifter* 1, s. 5-6. Digtet er et lyrisk udbrud om den sørgende Freja, henvendt til læseren: “See, hvor i Nattens Øde / hun træder”. Digtet bygger på tre oldislandske tekster, nemlig *Loketrætten*, *Hyndlas Sang* og Snorre i Resens udgave og på Suhms bog om Odin (1771, s. 258-260 og 270).

5.1.1 Metriske oplysninger

Omfang: 4 digt afsnit a henholdsvis 10, 10, 5 og 7 vers.

Verse mål: daktylisk-trokæisk, evt. med trykløs optakt.

Stavelsesantal (1. afsnit): 5 5 5 5 5 6 5 5 4.

Rimfølge: urimet.

Man kan også karakterisere versformen som norrøniserende 2-slags verslinjer med variende antal tryksvage stavelser, hvad der kommer Grundtvigs intention nærmere.

6 Genre og Grundtvigs dramaturgiske ideer

“Et Par Ord om Signe” er både en anmeldelse (i samtiden kaldet en recension) af J.J. Dampes “Af Signe. Et utrykt Sørgespil. Anden Acts fjerde Scene” (1807) og en spirende digters overvejelser over, hvordan det gamle nordiske stof kan omformes til moderne digtning.

Grundtvig griber ligesom Aristoteles i *Poetikens* kapitel 6 til en sammenligning med maleriet, når han skal beskrive et drama.

“Dramaet, bør, som ethvert Kunstværk, anskues heelt; men ligesom Forstanden kan i Maleriet skiælne mellem Omridset, Gestalten, og Koloriten, saaledes kan den og i Dramaet adskille Stoffet eller Fortællingen, Materien eller Gemytterne, og Formen eller det poetiske Klædemon” (s. 250).

Maleriet består for Grundtvig af tre elementer, omridset, materien og koloritten. Herfra er der ikke langt til Aristoteles. ‘Omridset’ svarer til det, der litterært kan kaldes plottet, og som Dampe i dette tilfælde har fra Saxo. ‘Materien’ beskæftiger sig med personerne, sådan som de fremstilles for at holde den dramatiske fremdrift ved lige. Endelig ligger udformningen og stillejet i ‘koloritten’ (eller den poetiske iklædning). Herunder hører også formen, fx versemålet.

Læs mere

Aristoteles opregner i *Poetikken* kapitel 6 seks dele eller elementer, som tragedien består af: μῦθος (mythos), ἦθη (éthé, i familie med ordet ethos), λέξις (lexis), διάνοια (dianoia), ὄψις (opsis) og μελοποιία (melopoiia). En nyere dansk oversættelse af disse begreber lyder: “plot, karakterer, sprog, tænkning, opsætning og sangene” (Aristoteles 2008, s. 65). Det ser ud, som om plot for Grundtvig var det samme som “Stoffet”, at “Gemytterne” og karaktererne næsten overlapper, og at “det poetiske Klædemon” var det samme som sprog.

Det er dog sådan, at for Grundtvig går ‘karakter’ på en historisk, sagnhistorisk eller mytisk bestemt person, mens ‘gemyt’ snarere betyder en karaktertype (hævet over eller ud af historisk kontekst). Derfor bliver det også vigtigt for ham, at digteren, når han vælger et historisk stof, lader personerne agere i den intenderede historiske kontekst. Og derfor er det uheldigt, at Dampe lader Signe tale, som var hun en kristen. Ifølge Grundtvig burde tilskueren kunne fornemme, at Signe bekender sig til asatroen: “Det er ikke nok, at man forgiæves søger et Glimt af Asalæren; thi Signe er endog ligesaa god Kristen, som En af os” (s. 260).

Af et historisk drama kræver Grundtvig, at stoffet “tillige indslutter Grundtrækkene til et Billede af høiere Gemytter” (s. 250), hvilket vil sige, at det også gerne skal have en ophøjet betydning, der nærmer sig det religiøse. Dertil kommer, at “det [er] fra Poesiens Side ligegyldigt, enten Stoffet er et historisk Faktum, eller ikke” (s. 250).

I Grundtvig-arkivet på Det Kongelige Bibliotek i København findes i [fasc. 164,2](#) et fragment, “Om Forbindelsen mellem Poesi og Historie”. *Registranten* daterer det til foråret 1809. [. 386,31](#) rummer “Udkast til en Afhandling om Dramaet og den dramatiserede Historie” og er af Grundtvig dateret april 1809. Endelig rummer [fasc. 209,2](#) et fragment af en dramaturgisk betragtning, der i *Registranten* er dateret til april 1809. Alle disse fragmenter er således 2 år senere end afhandlingen om Signe,

men viser, at Grundtvig de næste par år fortsatte med at tumle med de problemstillinger om forholdet mellem poesi, drama og historiske emner, som Dampe forsøg havde rejst (se Lundgreen-Nielsen 1965, s. 64-65).

7 Samlet karakteristik af “Et Par Ord om Signe”

Anmeldelsen var ikke udelukkende en kritik af den meget unge forfatterspires evner – han var 17 år i 1807. Den gik derimod på udformningen, mytosforståelsen og den manglende historiske dimension. Dampe nævnes faktisk kun meget få gange. Inden citaterne fra hans forsøg stiller Grundtvig det retoriske spørgsmål: “Fra hvilken Idee om Poesie udstammer Følgende” (s. 259, hvorefter Grundtvig citerer Dampe). Heri tilkendegiver Grundtvig, at han i alt fald ikke er enig i de ideer om poesien, som Dampe hylder.

Indirekte ligger allerede i begyndelsen af anmeldelsen en opfordring til Dampe om ikke at gå videre med stykket:

“Af egen Erfaring veed jeg, hvor let man ved første flygtige Blik lokkes til at fremstille gamle Nord, [...] men jeg veed tillige, at hver den, som fik nogen Sands for de Gamles Runestave, og i det Hele for Poesie, vil snart indsee sit Arbeids Usselhed, og tilintetgiøre det, fordi han seer Norden tilintetgiort i det” (s. 252).

Denne erfaring er for Grundtvig meget personlig og hentyder til de digteriske forsøg, han tidligere havde gjort – både de forsøg, der forblev i skuffen, og som vi i dag kender fra hans dagbøger, og de udkast og fragmenter til større digterværker, som han fik offentliggjort i tidsskriftartikler i *Ny Minerva*, se [afsnittet om Placering i Grundtvigs forfatterskab](#).

7.1 Kritik af Dampe

Anmeldelsen problematiserer Dampes opfattelse af den fortidige, førkristne kærlighed, eller rettere hans opfattelse af Signes kærlighed, der ikke stemmer med Grundtvigs. For Grundtvig er kærligheden i det gamle Nord et fænomen, der gælder liv og død, men hos Dampe ser han blot en flæbende, let hysterisk erotik (se s. 259).

Dampes Signe kommer med sine højttrende tirader til kort som en affekteret gås. Dampes dramatiske kneb med at lade den forklædte Hagbard udspørge den ulykkelige Signe om hendes følelser for ham – for først til sidst at afsløre sig som hendes elskede – er ikke usædvanligt for tidens dramatik, og kan blandt andet findes hos Oehlenschläger, men huer ikke Grundtvig.

8 Placering i Grundtvigs forfatterskab

Anmeldelsen falder ubesværet ind i den lille gruppe af afhandlinger, artikler og anmeldelser om nordisk mytologi og sagnstof og dets anvendelse i moderne digtning, som Grundtvig fik offentliggjort i årene 1806-1807, og som danner grundlaget for de tanker, der udfoldes samlet i *Nordens Mytologi* 1808.

“Et Par Ord om Signe” blev trykt i samme nummer af *Ny Minerva*, hvori han skrev

om Schiller og dennes *Bruden fra Messina* (juni 1807). Men hvor Grundtvig havde to formål i "Om Schiller", nemlig dels en diskussion af den antikke tragiske digtning over for den moderne, dels et oversættelsesprojekt, hvor han oversætter mindre uddrag af Schillers tekst (se [indledningen til "Om Schiller og Bruden fra Messina"](#)), er hans ærinde i "Et Par Ord om Signe" et andet. Heri vil han først og fremmest kritisere Dampes for ikke at forstå den hedenske storhed i sagnet om Hagbard og Signe, men derimod at bruge det gamle nordiske stof på en måde, der støder Grundtvig. Grundtvig skelner mellem stoffet eller plottet (Saxo og folkevisen) og formen (fremstillingen og stillejet) (s. 250) og tager i sin kritik afstand fra Dampes håndtering af begge dele.

De to næsten samtidige tekster af Grundtvig rummer altså to parallelle diskussioner af poetologisk karakter, på den ene side en oversættelsesteoretisk og på den anden en kærlighedshistorisk og næsten religionshistorisk. Teksterne forholder sig begge til det, der i samtiden blev kaldt 'den nyere skole'. Det er også, hvad Grundtvig kalder den, fx i et dagbogsnotat fra september 1805 (*Dag- og Udtogsbøger* 1 1979, s. 220 og 222).

Denne skole stod overordnet set i modsætning til både den antikke græske og romerske litteratur og til den franske klassicisme. Desuden tog 'skolen' afstand fra 1700-tallets digtning, både den tidlige oplysningstids ofte moraliserende facon og den sene sentimentale. Derimod så den positivt på forfattere som Goethe og Schiller.

9 Modtagelse og efterliv

Det er ikke lykkedes at finde direkte reaktioner på Grundtvigs tekst, fx i form af et forsvar fra Dampes side eller polemiske modangreb på Grundtvig.

En mindre håndgribelig reaktion kan dog spores, idet Grundtvigs kritik formentlig afholdt Dampes fra at skrive resten af dramaet. Ifølge Flemming Lundgreen-Nielsen er der i alt fald ingen spor af et sådant i hans efterladte papirer i NkS 2465 (1980, s. 218-219).

Anmeldelsen har ikke været videre behandlet i forskningen, måske fordi den har stået i skyggen af de mere væsentlige værker fra 1807, "Om Asalæren" i *Ny Minerva* maj 1807, "Om Religion og Liturgie" i *Theologisk Maanedsskrift* februar 1807 og "Om Videnskabelighed og dens Fremme" i *Ny Minerva* marts 1807. Digtet om Freja blev først optrykt efter Grundtvigs død, mens flere digte fra de samtidige artikler ellers blev udgivet i *Kvædinger* 1815.

Et enkelt udsagn om "Et Par Ord om Signe" findes dog som skjult citat i Morten Bredsdorffs artikel "Grundtvig og Shakespeare" (1969, s. 43, der bygger på Henriques 1941), ligesom anmeldelsen er behandlet af Lundgreen-Nielsen (1965, s. 45-72; 1980, s. 216-219) og Sune Auken (2005, s. 116-117).

10 Anvendt litteratur

- Albeck, Gustav (1953) "Grundtvigs Vej til de norrøne Skrifter" i *Grundtvig-Studier* 1953, s. 103-111.

- Albeck, Gustav (1959) "Huslæreren paa Egeløkke" i *Grundtvig-Studier* 1959, s. 78-98.
- Aristoteles (2008) *Poetikken*, overs. Niels Henningsen. København.
- Auken, Sune (2005) *Sagas Spejl. Mytologi, historie og kristendom hos N.F.S. Grundtvig*. København.
- *Bibliografien*, se Johansen 1948.
- Bredsdorff, Morten (1969) "Grundtvig og Shakespeare" i *Grundtvig-Studier*, s. 33-46.
- Dampe, Jacob Jacobsen (1807) "Af Signe. Et utrykt Sørgespil. Anden Acts fjerde Scene" i *Ny Minerva*, marts 1807. København.
- Den Arnamagnæanske Kommissions udgave (u.å.: 1787-1828) *Edda Sæmundar Hinns Fróða. Edda Rhythmica seu antiquior, vulgo Sæmundina dicta*, bind 1 (1787): *Odas mythologicas, a Resenio non editas, continens [...]* udg. Bolle Willum Luxdorph, Peter Frederik Suhm, Børge Thorlacius, Abraham Kall & Jacob Baden. U. st. (: København); fotografisk genoptryk Osnabrück 1967.
- Fritzner, Johan (1867) *Ordbog over det gamle norske Sprog*. Kristiania/Oslo.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1806) "Lidet om Sangene i Edda" i *Ny Minerva*, september 1806, s. 270-299. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1807a) "Om Religion og Liturgie" i *Theologisk Maanedsskrift* februar 1807, s. 129-201. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1807b) "Om Videnskabelighed og dens Fremme" i *Ny Minerva* marts 1807, s. 249-298. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1807c) "Om Asalæren" i *Ny Minerva* maj 1807, s. 156-188. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1807d) "Om Schiller og Bruden fra Messina" i *Ny Minerva* juni 1807, s. 225-248. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1807e) "Et Par Ord i Anledning af det forkyndte Sørgespil: Signe" i *Ny Minerva* juni 1807, s. 249-263. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1807f) "Om Oehlenschlägers Baldur hiin Gode" i *Ny Minerva* december 1807, s. 270-299. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1808) *Nordens Mytologi*. København.

- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1815) *Kvædlinger eller Smaakvad*. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1924) *Breve fra og til Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1807-1820)*, udg. Georg Christensen & Stener Grundtvig, bind 1. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1880) *Poetiske Skrifter*, bind 1, udg. Svend Grundtvig & Georg Christensen. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin & Christian Molbech (1888) *Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig. En Brevvexling, samlet af Chr. K. F. Molbech, og udgivet af L. Schrøder*. København.
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1979) *N.F.S. Grundtvig. Dag- og Udtogsbøger*, udg. Gustav Albeck, bind 1-2. København.
- Henriques, Alf (1941) *Shakespeare og Danmark indtil 1840. Vurdering. Opførelse. Oversættelse. Efterligning*. København.
- Johansen, Steen (1948) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1. København.
- Larsen, Martin overs. (1943) *Den ældre Edda og Eddica minora*. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming, (1965) *N.F.S. Grundtvig. Skæbne og Forsyn. Studier i Grundtvigs nordisk-romantiske dramatik*. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming, (1968) *Den nordiske fortælling i det 18. århundrede. Bidrag til en genres historie*. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1971) "Henrik Steffens' Goethe-Forelæsninger i 1802" i *Danske Studier* 1971, s. 121-129.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1980) *Det handlende ord. N.F.S. Grundtvigs digtning, litteraturkritik og poetik 1798-1819*, bind 1-2. København.
- Møinichen, Jacob Bærent (1800) *Nordiske Folks Overtroe, Guder, Fabler og Helte indtil Frode 7 Tider i Bogstav-Orden*. København.
- Oehlenschläger, Adam (1804) "Første Sang af Edda, Epopee i 24 Sange" i *Charis for 1804*. København.
- Oehlenschläger, Adam (1805) *Poetiske Skrifter*, bind 1-2. København.
- Oehlenschläger, Adam (1807) *Nordiske Digte*. København.
- Oehlenschläger, Adam (1840) *Gamle danske Folkeviser, udgivne til Almeenlæsning*. København.

- Percy, Thomas (1765) *Reliques of Ancient English Poetry, Consisting of Old Heroic Ballads, Songs, and other Pieces of our earlier Poets, (Chiefly of the Lyric Kind.) Together with some few of later Date*, bind 1-3. London.
- Pedersen, Vibeke A. (2007) "Hagbard og Signe" i Merete K. Jørgensen, Henrik Blicher, Marita Akhøj Nielsen (red.) *Tænkesedler. 20 fortællinger af fædrelandets litteraturhistorie. Festskrift til Flemming Lundgreen-Nielsen*. København.
- Resen, Peder Hansen (1665a) *Philosophia antiquissima Norvego-Danica dicta Woluspa quæ est pars Eddæ Sæmundi, Eddâ Snorronis non brevi antiquioris, Islandicè & Latine publici juris primùm facta* [den latinske oversættelse er udført af Stephán Ólafsson]. København.
- Resen, Peder Hansen (1665b) *Edda Islandorum an. Chr. M CC XV Islandice. Conscripta per Snorronem Sturlæ islandiæ. Nomophylacem nunc, primum Islandice, Danice et Latine ex antiqvis codicibus m. ss. bibliothecæ regis et aliorum in lucem prodit*. København.
- Rønning, Frederik (1907-1914) *N.F.S. Grundtvig. Et bidrag til skildring af dansk åndsliv i det 19. århundrede*, bind 1-4. København.
- Sandvig, Bertel (1779) *Danske Sange af det ældste Tidsrum, indeholdende blandt andet nogle Danske og Norske Kongers Bedrifter. Af det gamle Sprog oversatte*. København.
- [Sandvig, Bertel] (1780) *Levninger af Middel-Alderens Digtekunst*. København.
- [Sandvig, Bertel] (1783-1785) *Forsøg til en Oversættelse af Sæmunds Edda*, hæfte 1-2. København.
- Steffens, Henrich (1996) *Indledning til filosofiske Forelæsninger [1803]*, udg. Johnny Kondrup. København.
- Stefánsson, Finn (2009) *Gyldendals leksikon om nordisk mytologi*. København.
- Suhm, Peter Frederik (1771) *Om Odin og den Hedniske Gudelære og Gudstieneste udi Norden*. København.
- [Suhm, Peter Frederik] (1777) "Signe og Habor eller Kierlighed stærkere end Døden. Ved Forfatteren af Sigríd" i *Forsøg i de skønne og nyttige Videnskaber*, Tolvte Stykke. København.
- Suhm, Peter Frederik (1782) *Historie af Danmark*, bind 1. København.
- Sørensen, Preben Meulengracht & Gro Steinsland (2001) *Vølvens Spådom*. København.

- Toldberg, Helge (1946) *Grundtvig som Filolog*. København.
- Vedel, Anders Sørensen (1610) *Den Danske Krønike Som Saxo Grammaticus screff, Halffierde Hundrede Aar forleden. Først aff Latinen vdsæt, flittelige offuerseet oc forbedret, Aar M. D. LXXV.* [1575] København.
- Vedel, Anders Sørensen (1591) *It Hundrede vduaalde Danske Viser/ Om allehaande Merckelige Krigs Bedriff/ oc anden seldsom Euentyr/ som sig her vdi Riget/ ved Gamle Kemper/ Naffnkundige Konger oc ellers forneme Personer begiffuet haffuer/ aff arilds tid indtil denne neruærendis Dag. Ribe paa Liliebierget aff Hans Brun 1591.* Ribe.